

Rurban Region workshop 3

Goda exempel från Norrbotten

Region Norrbotten, Avdelningen för regional utveckling, enheterna
samhällsplanering och näringsliv

Goda exempel från Norrbotten som

1. bryter med synsättet att råvaror hämtas på landsbygden, förbrukas i staden och där ingen återföring av resurser sker
2. inte förstärker skillnader mellan grupper eller platser, som istället bygger på ett fungerande samspel

Smarta hållbara byar

– digitalisering av Norrbottens landsbygder

Smarta hållbara byar – digitalisering Norrbottens landsbygder

Analys behov
för människor,
företag, miljö
och teknik

Infrastruktur:
mobiltäckning och
fiber/radiolänk

Insamling av
öppen data och
stordata analys

E-tjänster för
landsbygder

Gemensam
Open Sorce-
plattform

Nya tjänster används
Digital
kompetens/
kommunikation
Nya arbetssätt
& nya affärs-
modeller

- [Förstudie "Smarta hållbara byar"](#)
- [Täckningskoll](#)

- [#fulltäckning](#)
- [ITN](#) och kommuners jobb med utbyggnad och radiolänk

- Digitala tjänster i byar

- [Predictive Movement](#)

- NM -digitalisering glesbygd
- [TEDxArjeplog](#)

- [Service som en process i regionen](#)

Projekt

Beskrivning av projekt i processen ”Smarta hållbara byar”

- **Smarta hållbara byar – förstudie**

Förstudien skapade kunskap om vilka behov medborgare i Norrbotten har av digitaliserade tjänster för service på landsbygder i Norrbotten. Living lab metoden användes. Syftet var att öka tillgängligheten till service och möjliggöra för både liv och arbete i glesbygden genom att förstå vilka behov som medborgare har i den digitala transformationen.

Förstudien bidrog bland annat till att utveckla en gemensam strategi för att jobba vidare i samverkan med region, kommuner, byar och företag inom smarta hållbara byar

Smarta hållbara byar är ett en avslutad förstudie som drivits av Ltu i samverkan med kommuner i länet och Region Norrbotten. Projektet finansieras av Tillväxtverkets program Service i gles- och landsbygder och medfinansieras av Region Norrbotten och kommuner i Norrbotten.

http://ltu.diva-portal.org/smash/resultList.jsf?aq2=%5B%5B%5D%5D&af=%5B%5D&searchType=SIMPLE&sortOrder2=title_sort_asc&query=smarta+h%C3%A5llbara+byar&language=sv&aq=%5B%5B%5D%5D&sf=all&age=%5B%5D&sortOrder=author_sort_asc&onlyFullText=false&noOfRows=50&dswid=-6522

- **Täckningskollen**

Region Norrbotten har i samverkan med kommunerna i Norrbottens län gjort en täckningskoll för mobil täckning i länet med hjälp av företaget IQMTEL. Undersökningen har genomförts av IT-personal på kommunerna i samverkan med aktörer som kör sopbilar. Syftet är att få ett kartunderlag som visar på var i länet det finns mobil täckning. Projektet kommer fortsätta i 5 år till och utökar möjligheten för företag i olika branscher med behov av mobiltäckning att själva göra mätningar. Förhoppningen är projektet ger ett bra underlag vid diskussioner om att ansluta sig till fiberbroadband, genom att öka förståelse för vikten av att ha både mobilt broadband och fast anslutning i form av fiberbroadband.

Projektet leds av Region Norrbotten i samverkan med länets kommuner. Projektet finansieras av Region Norrbotten och Leader Polaris (bara i Jokkmokk, Övertorneå, Gällivare) www.tackningskollen.se

Europeiska jordbruksfonden
för landsbygdsutveckling:
Europa investerar i
landsbygdsområden

Beskrivning av projekt i processen ”Smarta hållbara byar”

- **Service som en process i regionen**

Syftet med projektet är att bygga ett nätverk som underlättar för kommunikation på regional, kommunal och lokal nivå och samtidigt hitta metoder för att införa innovativa arbetssätt i samband med servicefrågor. Projektet genomför samverkansträffar för landsbygdsutvecklare i Norrbotten, med fokus på digitalisering, samhällsplanering och ledarskap i samverkan. Varje träff hålls i olika kommuner i länet. Projektet avslutas i augusti 2019 och fortsätter som ordinarie verksamhet.

Region Norrbotten är projektägare och Norrbottens alla kommuner är aktiva parter. Projektet finansieras av Tillväxtverkets program Service i gles- och landsbygder och medfinansieras av Region Norrbotten.

- **Digitala tjänster i byar – piloter**

Projektet bygger på förstudien och ska genomföra praktiska tester av digitala tjänster för servicepunkter samt samordning av transporter i utvalda byar. Alla tester ska ske i dialog med berörda byar och resultaten kommer sedan spridas till alla kommuner i Norrbotten genom samverkan vi byggt upp i projektet Service som en process i region.

Målet med projektet är att bidra till att byar som tillhandahåller digitala lösningar både attraherar nya invånare att flytta dit samt de som redan bor där att stanna.

Projektägare är Ltu. Alla kommuner i Norrbotten, samt Region Norrbotten är parter. Projektet startar mars 2019 och är finansierat av Tillväxtverkets program Service i gles- och landsbygder och medfinansieras av Region Norrbotten, samt Norrbottens alla kommuner.

Europeiska jordbruksfonden
för landsbygdsutveckling:
Europa investerar i
landsbygdsområden

Beskrivning av projekt i processen ”Smarta hållbara byar”

.

- **Service som en process i regionen**

Syftet med projektet är att bygga ett nätverk som underlättar för kommunikation på regional, kommunal och lokal nivå och samtidigt hitta metoder för att införa innovativa arbetssätt i samband med servicefrågor. Projektet genomför samverkansträffar för landsbygdsutvecklare i Norrbotten, med fokus på digitalisering, samhällsplanering och ledarskap i samverkan. Varje träff hålls i olika kommuner i länet. Projektet avslutas i augusti 2019 och fortsätter som ordinarie verksamhet.

Region Norrbotten är projektägare och Norrbottens alla kommuner är aktiva parter. Projektet finansieras av Tillväxtverkets program Service i gles- och landsbygder och medfinansieras av Region Norrbotten.

Europeiska jordbruksfonden
för landsbygdsutveckling:
Europa investerar i
landsbygdsområden

Beskrivning av projekt i processen ”Smarta hållbara byar”

- **ITN och kommunernas arbete med utbyggnation och radiolänk**

IT Norrbotten startade 1996 som ett samverkansprojekt. Idag drivs verksamheten i bolagsform med Norrbottens samtliga kommuner och Region Norrbotten som ägare.

IT Norrbotten förvaltar och utvecklar det länsgemensamma fiberbaserade höghastighetsnätet. Det är en viktig uppgift för tillväxt och livskraft både för det regionala näringslivet och för samhällets offentliga aktörer. En väl utbyggd IT-infrastruktur innebär likvärdiga förutsättningar för företagande, samhällsverksamheter och individuell frihet oavsett var man bor. Tillgången till bra bredbandsnät är lika viktigt som tillgången till elnät och vägnät. IT Norrbotten vill etablera trådlösa anslutningar i Norrbotten och Västerbotten för områden som är svåråtkomliga och som i dag inte har tillgång till fiberanslutning. Målet är att alla kunder ska ha tillgång till anslutningar på minst 100 Mbit/s.

Läs mer på www.itnorrboten.se

- **#fulltäckning**

Projektet startade i november 2016 och arbetar för att undvika det digitala utanförskapet genom att öka den mobila täckningen på landsbygden. Arbetet tar utgångspunkt på landsbygden för att sedan sprida täckningen vidare för att skapa möjligheter för människor att bo och verka över hela landet. Det långsiktiga målet är att skapa attraktiva och konkurrenskraftiga områden på landsbygden där det finns tillgång på mobil täckning. Visionen är att nya innovativa sätt ska driva operatörer till utveckling på landsbygd med hjälp av lokala och offentliga intresse.

Stora delar av världen är landsbygd och utmaningarna är globala. Marknaden utestänger ofta landsbygd då fokus ligger på stadsnära områden. Detta vill projektet motarbeta genom att fokusera på landsbygd i första hand. Det kommer genomföras tre piloter i länet. Under 2018 har #fulltäckning påverkat 3GPP, organisationen som gör 5G standarden, att starta ett ”study item” som under ett år ska titta närmare på behovet av att anpassa 5G standarden för long-range communication. Detta är ett stort och nödvändigt steg att få till landsbygdsanpassningar i standarden för 5G.

Projektet ägs av Ltu och bl. många andra är Region Norrbotten i aktiv part projektet. Projektet är ett Vinnova UDI steg 2 projekt, som medfinansieras av alla aktörer. www.fulltackning.se.

Beskrivning av projekt i processen ”Smarta hållbara byar”

- **Predictive movement**

Predictive Movement vill skapa ett gemensamt ekosystem för alla transporter, sammankopplat med den fysiska infrastrukturen -- gator, vägar, p-platser, spår -- och kollektivtrafiken genom samordnad information och en dynamisk prissättning. Fokus är att samordna transporter de blir mer effektiva, tillgängliga, miljövänliga och jämlik. Tekniken finns och genom att skapa en gemensam digital marknadsplats som ägs av offentligheten kan transporter känna till varandra vilket gör att vi kan nyttja befintliga resurser på ett optimalt sätt.

Norrbotten fungerar som en testbädd för projektet för att undersöka behoven på glesbygd där vinsterna kan vara störst.

Projektägare är Urbancity och bl. många andra är Region Norrbotten en aktiv part. Projektet finansieras av Vinnova UDI steg 1 och kommer göra en ansökan i maj 2019 till Tillväxtverkets Lokala service lösningar. <https://predictivemovement.se>

- **Norrbottnens media digitalisering av glesbygder**

Digitaliseringen har lett till att en allt större del av Norrbottens Medias läsare konsumerar NSD och Norrbottens-Kuriren digitalt. Samtidigt minskar också successivt papperstidningsupplagan. Tappet i pappersupplaga blir extra kännbart i den norrbottniska glesbygden där avstånden mellan abonnenterna är stora. Distributionskostnaden per exemplar gör att varje tidning kostar mer än abonnemangsintäkt. För att inte lämna abonnenter i sticket vill NM i detta projekt erbjuda kunder en digital prenumeration, en läsplatta och en möjlighet att hantera det nya mediet.

NM kommer i samverkan med Gällivare kommun, Telia, Region Norrbotten och Ltu att genomföra utbildningar för en ökad digital kompetens för dessa abonnenter.

Beskrivning av projekt i processen ”Smarta hållbara byar”

- **TEDx Arjeplog**

Temat för TEDx Arjeplog är Rural Arctic I.C.E. - Idéer, kreativitet, entreprenörskap med fokus på digitalisering. Se filmerna här: <https://www.youtube.com/playlist?list=PLsRNoUx8w3rMT4SWSbcB8VXFqm58dDEXA> och följ oss på <https://www.facebook.com/TEDxArjeplog/>

Våren 2019 kommer Region Norrbotten ha ett frukostmöte, Morgonrock, med tema digitalisering och landsbygder där vissa av filmerna kommer visas.

Ett TED-event är en serie korta, noga förberedda föreläsningar som är idéfokuserade och täcker ett brett spektrum av ämnen, för att främja lärande och inspiration och därmed inspirera till samtal som spelar roll. Se www.ted.com.

Ett TEDx-event är ett lokalt TED-event. TEDx-evenemang är planerade och genomförda utan inblandning av TED organisationen, men följer uppsatta regler från organisationen. Innehållet och utformningen av varje TEDx-event är unikt och utvecklas efter lokala förutsättningar. Ett TEDx-event får inte bara inrikta sig på ett specifikt ämne. Mångfald av ämnen är viktig.

Region Norrbotten är medfinansiär.

TED^x Arjeplog
x = independently
organized TED event

Regional strategisk samordning för hållbar tillväxt 2018-2020.

Projektet Regional strategisk samordning för hållbar tillväxt är en del i Tillväxtverkets utlysning Tillväxtskapande Samhällsplanering och syftar till att tydliggöra hur man med hjälp av fysisk planering kan skapa bättre förutsättningar för att nå målen i den regionala utvecklingsstrategin och underlätta för besöksnäringen att utvecklas i regionen.

Region Norrbotten i samverkan med Länsstyrelsen, Trafikverket, kommunerna Arjeplog och Piteå och Swedish Lapland Visitors Board samverkar i genomförandet av projektet. Genom samordnad fysisk planering kan etableringar i länet underlättas och en strategisk och hållbar tillväxt säkerställas. Projektets resultat synliggörs i dialog med kommunerna i Norrbotten.

De platsbundna förutsättningarna för att stärka näringslivets konkurrenskraft varierar på olika platser i länet och påverkas av en mängd olika faktorer.

Det finns behov av att stödja processer och system som skapar attraktiva platser för näringslivets utveckling, en fungerande infrastruktur, attraktiva boendemiljöer och ett positivt företagsklimat. Genom insatserna i projektet utvecklas kunskap mellan fysisk planering och regional utveckling och aktörer på lokal, regional och nationell nivå ges möjlighet att samverka.

Projektets insatser ska underlätta förutsättningar för att bedriva strategiskt utvecklingsarbete med fokus på platsens förutsättningar. Genom tillväxtskapande samhällsplanering kan regionens och kommunernas förmågor stärkas att strategiskt och utifrån ett helhetsperspektiv på näringslivets behov utveckla platser där företag vill, kan och vågar satsa.

Projektet syftar till att etablera en effektiv, utvecklad samverkan och utforma underlag hos region, kommun, stat och näringsliv som stöd för strategiska val och avvägningar som främjar hållbar tillväxt. Projektet syftar även till att tydliggöra hur man med hjälp av fysisk planering kan skapa bättre förutsättningar för att nå målen i den regionala utvecklingsstrategin och underlätta för besöksnäringen att utvecklas i regionen.

Målgrupp är kommunerna i Norrbotten men även medverkande parter som Trafikverket, Länsstyrelsen, Swedish Lapland och Region Norrbotten.

Projektet förväntas resultera i en upparbetad samverkansprocess mellan stat, region och kommun i Norrbotten och en närmare koppling mellan det fysiska planarbetet och den regionala utvecklingsstrategin (RUS). Projektet förväntas även resultera i en ökad kompetens och samverkan bland inblandade aktörer för hur besöksnäringens utveckling kan underlättas i planarbetet